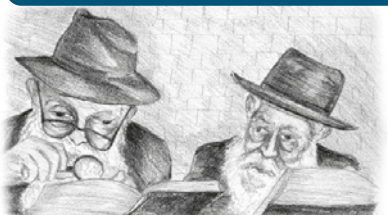
כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת וירא ■ י"ב מרחשון תשפ"ה ■ 13.11.2024 ■ גליון מס' 813

בעקבי הכתב והקבלה - פרשת וירא

/ הרב פרופ' נריה גוטל

"וירא אליו ד' באלני ממרא והוא ישב פתח האהל כחם היום" - ומה ראה ד' ליראות לאברהם, כאן ועכשיו? לימדונו חז"ל (סוטה יד ע"א), שהביקור נערך כדי "לבקר את החולה". ומכאן הלכה לדורות: מצוות ביקור חולים.

אלא שהיא גופה אומרת דרשני: מניין לחז"ל שבכך מדובר - אולי נראה אליו ד' מכל סיבה אחרת!

פרשנים שונים ביקשו להתמודד עם השאלה, ונתנו מענה במיגוון דרכים. א: לשון "אליו" מלמד שאותה ראייה הייתה פרטנית, רק אליו; ב: סגנון וירא אליו ד' - ולא וירא ד' אליו [דא עקא, סגנון זה נמצא לא פעם (בראשית כו, ב; שם כד), בלא שהיה מדובר בביקור חולים]. ג. היעדר השם אברהם בפסוק זה מייחס את הכתוב לפסוקים שבשילהי פרשת לך לך; ד. היעדר "דיבור" בפסוק זה, ועוד.

כבודם של הפתרונות במקומם מונח, אך בעל הכתב והקבלה הבהיר שלמעשה "קושיא מעיקרא ליתא", לפי שדרשת חז"ל היא ממש פשוטו של מקרא. המילים המדוייקות אותן נקט הכתוב, הן הן שהורו לחז"ל במה מדובר.

צא ולמד שהביטוי "ראייה" משמש בתנ"ך שוב ושוב לביקור חולים. לדוגמה: "וישב יורם המלך להתרפא ביזרעאל מן המכים אשר יכהו ארמים ברמה בהלחמו את חזאל מלך ארם, ואחזיהו בן יהורם מלך יהודה ירד **לראות** את יורם בן אחאב ביזרעאל כי חלה הוא" (מלכים ב' ח, כט). ועוד: "וישלח שאול את המלאכים **לראות** את דוד לאמר, העלו אתו במטה אלי להמתו" (שמואל א' יט, טו). ועוד, מדברי נעים זמירות ישראל בספר תהלים (מא): "למנצח מזמור לדוד. אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ד'. ד' ישמרהו ויחיהו... ד' יסעדנו על ערש דוי כל משכבו הפכת בחליו. אני אמרתי ד' חנני רפאה נפשי... אויבי יאמרו רע לי מתי ימות ואבד שמו. ואם בא **לראות** שוא ידבר לבו יקבץ און לו יצא לחוץ ידבר... ואשר שכב לא יוסיף לקום... ואתה ד' חנני והקימני...". מכנה משותף לכל ההיקרויות הוא, שבכולן הראייה היא ביקור חולים.

הנה כי כן נמצאנו למדים שדברי חז"ל - "לבקר את החולה" אינם דרשנות סתמית, אלא חשיפת פשוטו של מקרא. הוא שמלמדנו בעל הכתב והקבלה - רבי יעקב צבי מקלנבורג, שכלל זה יהיה נקוט בידיך: בשונה מהסבורים ש"קבלת" חז"ל מנותקת מ"הכתב", האמת היא שלא פעם **"הקבלה"** דווקא חושפת לנו את עומקו של **"הכתב"**. ■

בסודשיח

כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

כל מאמץ בענייני תורה ומצוות, אף שהוא חובה בפני עצמו, מרחיב את הצינורות לקבלת ברכות ה' לכל אחד ואחד מבני המשפחה.
הרבי מלובביץ'.

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

זכותו של לוט
הכנסת האורחים של לוט היתה לכאורה במעלה גדולה יותר אפילו...
המשך בעמ' 2

גדש האמה הזאת גירוש ישמעאל מהארץ
לאחר שאברהם אבינו יוצא מארץ פלישתים ונולד לו יצחק אבינו...
המשך בעמ' 3

המהירות והזריזות
אחד הכוחות החזקים הפועלים באדם ומשפיעים על סדר יומו, הוא...
המשך בעמ' 4

האם כל יהודי יכול לקיים בעצמו מעין "עקידת יצחק"?!
את ניסיון העקידה פותח הקב"ה במילים "קח נא את בנך את יחידך"...
המשך בעמ' 5

סיפור לשבת
"וישא עיניו וירא..."
"וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו": באחד מביקוריו של רבי...
המשך בעמ' 7

שביבים
וירא אליו ה' באלוני ממרא": "לבקר את החולה" (רש"י). אחד המלמדים...
המשך בעמ' 7

זכותו של לוט

/ הרב יעקב הלוי פילבר

הכנסת האורחים של לוט היתה לכאורה במעלה גדולה יותר אפילו מזו של אברהם אבינו. אמנם אברהם אבינו היה חולה וחלוש ביום השלישי למילתו, ולא זו בלבד אלא עוד הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה, ולמרות כל התנאים הקשים הללו, שאדם רגיל לא היה מטריח את עצמו במצב כזה לצאת מביתו בכלל ובפרט לצאת ולבקש אורחים, אבל עם כל הקושי במקרה של אברהם הוא לא סיכן את חייו בהכנסת האורחים שלו. מה שאין כן לוט הוא מקיים הכנסת אורחים במסירות נפש תוך סכנת חיים, שהרי המכניס אורחים בסדום צפוי לעונש מיתה. ועלינו לזכור כי כשבאו האורחים (המלאכים) לסדום, לא הם הפונים אל לוט, ולא הם המבקשים מלוט להכניסם לביתו, אלא לוט הוא שמציע להם לבא אל ביתו, וכשהם דוחים את ההצעה, הוא חוזר ומפציר בהם שיבואו אל ביתו, ואת כל ההשתדלות הזו הוא עושה למרות הסכנה שיש בה. וכך הוא מתמיד בדרכו זו גם אחרי שאנשי סדום הקיפו את ביתו בבקשם לפגוע באורחיו, וגם כאן לוט אינו מפקיר את אורחיו, אלא מציע לאנשי סדום את בנותיו שיעשו להן כטוב בעיניהם, ובלבד שלא יעשו דבר לאורחיו שבאו לחסות בצל קורתו - ולכאורה אין לך הכנסת אורחים נעלה מזו.

לכן אם היתה סיבה להציל את לוט מהפיכת סדום לכאורה הסיבה היתה צריכה להיות "מסירות הנפש" שלו בהכנסת האורחים, אבל בהצלתו של לוט מסדום מוצאים אנו סיבה אחרת, ככתוב בתורה: "ויזכור אלקים את אברהם וישלח את לוט מתוך ההפיכה בהפוך את הערים אשר ישב בהן לוט", ועל כך שואל **רש"י**: "מהו זכירתו של אברהם על לוט?", ותשובתו היא: "נזכר שהיה לוט יודע ששרה אשתו של אברהם (וכשנשאל אברהם בבואו למצרים על שרה) ושמע (לוט) שאמר אברהם במצרים על שרה: 'אחותי היא' (ולמרות שידע לוט שאם יגלה למצרים את האמת הוא יקבל מהם תגמול כספי נכבד) ולא גילה הדבר, שהיה חס עליו (על אברהם), לפיכך חס הקב"ה עליו (על לוט)". תשובתו זו של רש"י מעוררת שתי קושיות: ראשית, איך אפשר ליחס זכות למי שנמנע מלהלשין על דודו, שהיה בכך לסכן את חייו, ("ואמרו אשתי זאת והרגו אותי"), ועוד, מדוע אין ההשגחה העליונה זוקפת לזכותו של לוט את המעשה הנעלה יותר, את הכנסת אורחים שלו שהיה תוך סיכון החיים?

על שאלות אלו מובאת תשובה בשם הסבא מסלבודקה (רבי **נתן צבי פינקל** - עיין 'מכתב מאליהו' ח"א עמ' 115) בה הוא מסביר שמבחנו של האדם והערכת התנהגותו אינה רק בטיב המעשה שהוא עושה, אלא בעיקר במאמץ ובמאבק הפנימי שהוא נאבק עם עצמו, עד שהחליט לעשות או להימנע מלעשות את המעשה. לוט שגדל ונתחנך מילדותו בביתו של אברהם שהיה בית של חסד, ספג את אהבת החסד בלשד עצמותיו כבר משחר נעוריו, עד שעשיית החסד, אפילו עד כדי מסירות נפש, היתה אצלו כדבר טבעי ומובן מאליו, שלהגשימה לא היתה לו כל התלבטות ולכן לא היה צריך למאמץ מיוחד כדי לקיימה. ולכן כאן אין הבחירה החופשית של האדם עומדת במבחן. מה שאין כן כשעמד לוט עם אברהם ושרה לפני שומרי הגבול של מצרים, ואברהם נשאל על זהותה של שרה, והוא השיב: אחותי היא, אז התחולל בתוך תוכו של לוט מאבק פנימי חזק, האם להלשין על דודו ולזכות בפרס כספי גדול, או להימנע מהלשנה זו, לוותר על התגמול הכספי ושאר ההטבות שהיה זוכה להם מהממשל המצרי, והוא לבסוף התגבר על תאוות הממון שלו וחסם את פיו מלהסגיר את דודו אברהם.

מהדברים הנ"ל אנו למדים שמעלתו של האדם אינה נמדדת לפי ההתנהגות הספונטנית שהוא מתנהג מתוך שיגרה וחינוך, גם אם הדבר שעשה הוא נעלה ומיוחד, אלא מבחנו של האדם הוא דווקא באותם המקרים שבהם הוא מתמודד עם הטוב והרע, וכיצד הוא מכריע לבסוף. וכך נהגה ההשגחה העליונה עם לוט כשבאה להציל אותו מהפיכת סדום, ולכן היא זוקפת לזכותו מעשה שכשלעצמו אינו מחמיא ביותר, אבל כיון שאצל לוט היה לו מאבק נפשי והתלבטות מוסרית במעשה הזה, דווקא היא מזכה אותו בזכויות המצילות אותו.

גרש האמה הזאת
גירוש ישמעאל מהארץ

/ הרב איתמר הרשקו

לע"נ אמי מורתי רות ב"ר חיים יהודה

לאחר שאברהם אבינו יוצא מארץ פלישתים ונולד לו יצחק אבינו, התורה מתארת את ראשית המאבק שנוצר בין ישמעאל ויצחק. כשכבר בתחילת דרכם, ביקש ישמעאל להציק ליצחק ולזרוק עליו חיצים - לשם הצחוק[1]. ומיד לאחר בקשת שרה לגרש את ישמעאל יחד עם הגר, מגיע אבימלך ומבקש לכרות ברית עם אברהם[2].

אך בשני המקרים האלו, אברהם הוצרך מלכתחילה לנהוג אחרת. בעניין גירוש ישמעאל - הקב"ה ציווה עליו לשמוע לקול רוח הנבואה שבשרה[3], ולממש את גירוש ישמעאל. ואילו על עצם כריתת הברית עם אבימלך, נענש אברהם בניסיון העקידה[4].

גם לפני לידתו של יצחק, התורה מספרת על מעלליו של אבימלך - ולקיחת שרה לביתו. ורק לאחר מעשים אלו נולד יצחק, כשליצני הדור מנסים לשוות לבשורה הזו ממד של צחוק - כאילו שרה לא התעברה, אלא מאבימלך חלילה[5]. ואף שאר העם דימה כאילו לקחו אברהם ושרה ואספו ילד מהשוק, עד אשר ראו כולן כיצד שרה מניקה גם את בניהם שלהן[6].

סדר הופעת יצחק בעולם, חייב להיות דווקא בדרך הזו - כמעשה אבות, המהווה כסימן לבנים. וכל זאת על מנת שנבין ונדע, ששנאת האומות לישראל - אינה תלויה בהתנהגותנו כי אם ברשעת הגויים ההם.

וכך מלכתחילה ניסה אבימלך למנוע את עצם היווצרותו של יצחק, כשלקח את שרה אליו לביתו. ואף לאחר לידתו, אבימלך מבקש לכרות ברית עם אברהם - לבל יכבוש את ארצו מידו. הגם שחלק זה של הארץ, נכלל בנחלת יהודה כפי שחילקו יהושע להם.

ובין לבין נמצא ישמעאל, המבקש לירות חיצי זדון ביצחק - יחד עם העמדת פני תם. והאומות לא די בכך שאין הם באים לעזור לנו, כי אם הם מבקשים לקחת את הארץ מידנו.

את הדבר הזה הצליחה שרה לזהות, הגם שאברהם לא ראה כך את הדברים. וזאת משום שנבואת שרה הייתה גדולה יותר משל אברהם, בדבר הזה. ולכן היא מבקשת מאברהם שיגרש לא רק את ישמעאל, כי אם גם את אמו הגר - שהיא בת פרעה[7].

את ישמעאל יש לגרש מהארץ על עצם ניסיון הפגיעה שלו ביצחק, ואילו את האמא הגר יש לגרש על תמיכתה בבנה. כששוב היא מנסה למרוד בשרה גבירתה, כדרך שעשתה בעבר - לאחר שהקלה ראשה מול שרה[8]. ודבר זה עצמו גורם לאבימלך, לבוא כעת ולבקש לקבל חלק בארץ - על ידי כריתת הברית עם אברהם.

וכאשר אברהם אכן מגרש את ישמעאל יחד עם הגר אימו, נפתח הפתח לכניסת יצחק לארץ - לכל חלקיה. כשחלק פלישתים לא ניתן לנו, אלא רק לאחר שזכותו של ישמעאל בארץ מסתיימת - סמוך לימות המשיח[9].

וכאז כן היום, אנו נאלצים להיאבק בפולשים ובמגינים עליהם - כשלא די בעצם הרדיפה שרדפו אותנו, אלא הם אף מנסים להחתים אותנו על עסקאות שיסיימו את הלחימה. ובזה אנו דבקים בדרכו של יעקב, שלא כרת שום ברית לאף אחד מיושבי הארץ. וכל מי שביקש לפגוע בו - קיבל נקמתו מידי בניו[10].

ובכיבוש הארץ וטיהורה מידי המרצחים השפלים, תבוא נחמה לעם כולו - בבניין בית הבחירה לעולמים.

1 - **עם בני וגו'** מתשובת שרה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני אתה למד שהיה מריב עם יצחק על הירושה ואומר אני בכור ונוטל פי שנים ויוצאים בשדה ונוטל קשתו ויורה בו חצים כד"א (משלי כו) כמתלהלה היורה זקים וגו' ואמר הלא משחק אני - רש"י בראשית כא, י

2 - **אלהים עמך** לפי שראו שיצא משכונת סדום לשלום ועם המלכים נלחם ונפלו בידו ונפקדה אשתו לזקוניו - שם, כב

3 - **שמע בקולה** בקול רוח הקודש שבה - שם, יב

4 - **ויהי אחר הדברים האלה** כל מקום שנאמר 'אחר הדברים האלה' מחובר על הפרשה שלמעלה... אף כאן אחר הדברים שכרת אברהם ברית לאבימלך לו ולנינו ולנכדו של אברהם ונתן לו שבע כבשות הצאן וחרה אפו של הקב"ה על זאת, שהרי ארץ פלשתים בכלל גבול ישראל והקב"ה ציוה עליהם לא תחיה כל נשמה, וגם ביהושע מטילין על ערי חמשת סרני פלשתים גורל, לכן והאלהים נסה את אברהם, קינתרו וציערו... כלומר נתגאיתה בבן שנתתיו לכרות ברית ביניכם ובין בניהם, ועתה לך והעלהו לעולה ויראה מה הועילה כריתות ברית שלך - רשב"ם בראשית כב, א

5 - על ידי שכתב הכתוב 'יצחק בן אברהם' הוזקק לומר 'אברהם הוליד את יצחק'. **לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה** שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה הימנו. מה עשה הקב"ה, צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם והעידו הכל 'אברהם הוליד את יצחק'. וזהו שכתב כאן 'יצחק בן אברהם' היה, שהרי עדות יש שאברהם הוליד את יצחק - רש"י בראשית כה, יט

6 - **היניקה בנים שרה** ומהו בנים לשון רבים ביום המשתה הביאו השרות את בניהן עמהן והיניקה אותם שהיו אומרות לא ילדה שרה אלא אסופי הביאה מן השוק - שם כא, ז

7 - **שפחה מצרית** בת פרעה היתה כשראה נסים שנעשה לשרה אמר מוטב שתהא בתי שפחה בבית זה ולא גבירה בבית אחר - שם טז, א

8 - **ותקל גברתה בעיניה** אמרה שרי זו אין סתרה כגלויה מראה עצמה כאלו היא צדקת ואינה צדקת שלא זכתה להריון כל השנים הללו ואני נתעברתי מביאה ראשונה (ברשית רבה) - שם, ד

9 - וכל זה היה להם לאות ולסימן מה שיעדם האל לתת הארץ לזרעם, אבל פלשתים אף על פי שהיא מארץ ישראל לא הוחזקה בידם לפיכך רבו עמהם על הגבול, וכל זה **להודיעם שלא תהיה מוחזקת בידם כלה** אף על פי שחלקה לא הוחזקה בידם **עד באחרונה לימות המשיח**, כמו ארץ שלשה גוים, את הקני, את הקניזי ואת הקדמוני - רד"ק בראשית כו, כג

10 - את אנשי שכם שפגעו בדינה, הרגו שמעון ולוי האחים. ואת עשו הרגו חושים בן דן ויהודה - כשניסה למנוע את קבורת יעקב במערת המכפלה

המהירות והזריזות

/ הרב משה שיינפלד

אחד הכוחות החזקים הפועלים באדם ומשפיעים על סדר יומו, הוא כוח העצלות. אין אדם שלא נגוע במידה זו, וכולנו מתמודדים עמה. עשרות פעמים במהלך היום אומרים אנו לעצמנו "עוד רגע", "עוד רבע שעה", "כשאסיים", "מחר", "אחרי הלימודים" וכדומה, למרות שהדחייה אינה מוצדקת. ינו לדעת, שזריזות היא אֵם כל ההצלחות, ועצלות היא אֵם כל הכישלונות.

רבי משה חיים לוצאטו - הרמח"ל, כותב משפט מאוד "חד" בנוגע לעצלות: "חלקי הזריזות שניים: אחד קודם התחלת המעשה ואחד אחרי כן. קודם התחלת המעשה הוא - שלא יחמיץ האדם את המצווה. אלא בהגיע זמנה, או בהזדמנה לפניו, או בעלותה במחשבתו - ימהר יחיש מעשהו לאחוז בה ולעשות אותה, ולא יניח זמן לזמן שיתרבה בינתיים. כי אין סכנה כסכנתו, אשר הנה כל רגע שמתחדש יוכל להתחדש איזה עיכוב למעשה הטוב... אך הזריזות אחר התחלת המעשה הוא, שכיון שאחז במצווה, ימהר להשלים אותה, ולא להקל מעליו כמי שמתאווה להשליך מעליו משאו" (מסילת ישרים פרק ז).

על סכנת השהייה כותב הרמח"ל: "כי אין סכנה כסכנתו". אלו מילים חריפות מאוד, המעידות על הזהירות הרבה הנדרשת מהאדם מפני דחייה של קיום מעשה טוב, מפני איבוד הזדמנויות.

פרשת "וירא" פותחת בתיאור הכנסת האורחים המדהימה של אברהם אבינו, אשר נעשתה מתוך מסירות נפש. ישנו מוטיב מרכזי בכל המעשה המופלא, והוא - המהירות והזריזות. השורש מ.ה.ר חוזר על עצמו שוב ושוב בפרשה זו: "וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֹהֱלָה אֶל שָׂרָה וַיֹּאמֶר: מַהֲרִי שְׁלֹשׁ סְאִים קֶמַח סֹלֶת לוּשִׁי וַעֲשִׂי עֻגוֹת. וְאֶל הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם, וַיִּקַּח בֶּן בָּקָר רַךְ וָטוֹב וַיִּתֵּן אֶל הַנַּעַר, וַיְמַהֵר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ" (בראשית יח, ו, ז). אברהם ממהר, אברהם רץ. אברהם לא מאבד הזדמנויות.

המילה "רוץ" היא מלשון "רצון". אדם רץ אל דבר שהוא אוהב. אברהם אהב את החסד, ולכן הוא רץ אליו. עלינו ללמוד מאבותינו, לזהות את סכנת השהייה, ולרוץ לדבר מצוה! מי יודע איזה מעכב מסוגל לצוץ בעוד דקה...

ישנו מדרש מדהים, אשר יש להזכירו בעדינות רבה:

לאחר שמשה שמע מהבורא בפעם הראשונה שנגזר עליו לא להיכנס לארץ ישראל בעקבות "חטא" מי מריבה, היה בכוחו של משה לבטל את הגזירה משום שעדיין לא נחתם גזר הדין. כך כותב המדרש: "ודבר זה היה קל בעיניו של משה, שאמר: ישראל חטאו חטאות גדולות כמה פעמים, וכיון שבקשתי עליהם רחמים - מיד קיבל ממני. אני - שלא חטאתי מנעוריי, לא כל שכן כשאתפלל על עצמי שיקבל ממני? וכיון שראה הקדוש ברוך הוא שקל בעיניו של משה ואינו עומד בתפילה, מיד קפץ עליו ונשבע בשמו הגדול שלא ייכנס לארץ ישראל" (מדרש רבה, וזאת הברכה פרשה יא)...

משה עשה חשבון - אם הבורא מחל לבני ישראל על חטאים גדולים כמו חטא העגל, חטא המתאוננים ועוד, ודאי שהוא ימחל גם לי על חטא קל שכזה. מחשבה זו גרמה למשה להתעכב מעט עם התפילה, והוא דחה אותה למאוחר יותר. כשהבורא ראה שמשה דוחה את התפילה, הוא נשבע לא לקבל את תפילתו. אם משה היה מתפלל מיד - הבורא היה מוחל לו ומשה היה נכנס לארץ ישראל ("לב אליהו", שביבי לב פרשת ואתחנן).

מדהים הדבר כמה אפשר להפסיד מ"עצלות" זעירה שכזו.

טבע האדם הוא, שתנועה חיצונית מהירה וזריזה, פועלת בשני כיוונים - כלפי פנים וכלפי חוץ. כלומר, כשאדם רץ לעשות משהו, סימן שהוא אוהב את הדבר שאליו הוא רץ, ומצד שני - כשאדם רץ ללא רצון, למרות שבפנימיותו הוא עצל, עצם התנועה המהירה מעוררת גם את החשק הפנימי (הדבר נכון ביחס לתחומים רבים. לדוגמא: כאשר אדם כועס, אם הוא יחייך, החיוך החיצוני ישפיע על כעסו).

הרב וולבה בספרו "עלי שור" (חלק ב שער שני, פרק שנים עשר - זריזות) כותב דבר מעניין:

כולנו מכירים את התופעה, שכאשר מתחשק לאדם משהו, מבלי לחשוב ומבלי להתמהמה, כבר הוא רץ להשיגו. הרגליים כאילו רצות מעצמן. זהו כוח התאווה. כשהתאווה שולטת באדם, האיברים מעצמם מתרוצצים למקום השגתה. הגוף נתפס בדבר תאווה ופועל באופן עצמאי מבלי לחכות למחשבה והחלטה של האדם. האם ניתן להגיע למצב כזה גם בצד הטוב? האם החשק לדבר שבקדושה יכול להתגבר כל כך על האדם, עד שאיבריו אינם מחכים לצד השכל אלא פועלים מעצמם?

דוד המלך כותב "חִשַּׁבְתִּי דְרָכָי, וָאָשִׁיבָה רַגְלַי אֶל עֵדֹתֶיךָ" (תהלים קיט) - "בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני אני הולך, והיו רגליי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות (ויקרא רבה פרק לה). חשקו של דוד ללימוד תורה היה כה גדול, עד שרגליו הוליכו אותו באופן טבעי לבית המדרש, למרות שבשכלו הוא תכנן ללכת למקום אחר. לצערנו אנו מכירים את התופעה הזו בכיוון ההפוך - בשכלנו אנו לא רוצים לעבור עברה, אולם הגוף לא שומע לקולו של השכל. עלינו להגביר את החשק והאהבה למצוות ומעשים טובים, ולהגיע למצב בו נרוץ אל המצוות.

רבי חיים ויטאל בספרו "שערי קדושה" מביא, שהשורש של מידת העצלות היא מידת העצבות. ממילא, ראשית ההתגברות על הטבע החומרי הגס ועל העצלות, הוא עקירת העצבות מן הלב. כשאדם משליט את כוח נשמתו על גופו, הרי הוא שמח וטוב לב, ושמחה זו מגרשת את הכוחות ה"אפלים" של הגוף, ובראשם את העצלות.

בואו נרוץ למצוות.

האם כל יהודי יכול לקיים בעצמו מעין "עקידת יצחק"?!

/ הרב יוסף גערליצקי שליח הרבי לת"א - יפו ורב מרכז העיר

את ניסיון העקידה פותח הקב"ה במילים "קח נא את בנך את יחידך", ומפרש רש"י "'קח נא' - אין נא אלא לשון בקשה, אמר לו, בבקשה ממך עמוד עמוד לי בזה הניסיון, שלא יאמרו הראשונות אין בהן ממש".

והדברים תמוהים: הרי חז"ל עצמם ראו בניסיון העקידה ניסיון קשה ביותר, שקשה אף להבינו בשכל אנושי; מדוע אפוא אילולי היה עומד אברהם אבינו בניסיון קשה שכזה - כל הניסיונות הרבים והקשים שעמד בהם עד עתה "אין בהן ממש"? והלוא מסר את כל חייו למעלה ממאה שנים עבור הרצון האלוקי, ואף הקריב את חייו כפשוטו, וכי בכל זה "אין ממש"?!

אכן, גם בהגדרת ניסיון העקידה כניסיון קשה בדרגה הגבוהה ביותר, יש לעיין: בספר העיקרים כתב על עקידת יצחק שהיא "כל קרן ישראל וזכותם לפני אביהם שבשמים, ולכן היא שגורה בפינו בתפילתנו כל היום". ולכאורה, הלוא מצינו לאורך ההיסטוריה של עם ישראל מעשים רבים של מסירות-נפש עצומה, כולל אצל אברהם אבינו עצמו.

ואף אם נאמר שהקרבת בנו היא מסירות נפש גבוהה הרבה יותר מהקרבת חייו עצמו; הרי מצינו גם את המעשה בחנה ושבעת בניה, שהגמרא עצמה אומרת שהוא גבוה יותר מעקידת יצחק - "אתה (אברהם) עקדת מזבח אחד ואני עקדתי שבעה מזבחות"! בפרט שחנה לא שמעה באוזניה ציווי מה' להקריב את ילדיה, כפי שאברהם זכה לשמוע.

אמנם, בתורת החסידות מבואר שמעלתו של אברהם אבינו היא שהוא זה ש"פתח את הצינור" למסירות-נפש, ובזכותו, בכוחו ובעקבותיו, היו כל מעשי מסירות-הנפש לאורך כל הדורות. אך גם זאת יש להבין - מדוע "צינור מסירות הנפש" נפתח דוקא במעשה העקידה? האם כאשר כמאה שנה קודם לכן קפץ אברהם אבינו לכבשן האש על אמונתו בה' - לא היה בכך כדי לפתוח את צינור מסירות הנפש?

כדי לבאר זאת, יש להבין את עצם המושג "מסירות נפש":

להבדיל אלפי הבדלות, גם בעמים אחרים מוצאים אנו את המושג של הקרבת החיים למען אידיאל כלשהו, למען הצלחת המלחמה או המדינה, או עבור הנחלת רעיון או שאיפה כלשהי. לדאבוננו הרב, רואים אנו דוקא אצל הרוצחים האכזריים ביותר שמוכנים הם למסור את חייהם המעוותים עבור שאיפתם החולנית להרוג יהודים רח"ל; וכי חלילה להנהגה איומה שכזאת "מסירות נפש" ייקרא?

אך האמת תורה דרכה, שאין זו מסירות נפש כלל. לא רק במקרים של אכזריות וזלזול בחיי אדם; אף אותו אדם המוכן למסור נפשו וחייו למען רעיונות נאצלים ואידיאות נעלות, למען תיקון העולם ולהגשמת מטרות מופלאות לטובת האנושות - הרי בעצם, כוונת אותו אדם היא להשיג הצלחה או 'רווח' כלשהו, שבעיניו גדול וחשוב יותר מאשר חייו שלו. כשם שאחרים עושים הכל למען חייהם וחיי משפחתם שהם הדבר החשוב ביותר בעיניהם, הרי אותו אדם יעשה הכל למען מה שבעיניו הדבר החשוב ביותר - הרעיון והאידיאולוגיה שהם שאיפת חייו.

אין זו מסירות נפש, שמשמעה מוכנות למסור ולוותר על כל מה שיש לו ועל כל רצונותיו כולל חייו ממש; להיפך, זוהי התעקשות לעשות הכל עבור עצמו! עבור מה שבעיניו שלו, ולפי דעתו שלו, נראה הדבר החשוב ביותר.

להבדיל, כך ניתן היה לחשוב גם על מסירות הנפש של אברהם אבינו בניסיונות הראשונים: כאשר אברהם אבינו קופץ לכבשן האש בגלל אמונתו בה', ניתן עדיין להסביר, שמאחר ואברהם אבינו בשכלו שלו החליט שה' הוא האלוקים, ושחובה על כל אדם בעולם להאמין רק בה' ולנתץ את האמונה באלילי השקר, וזהו הטוב המוחלט והאמיתי של כל אדם, וכמובן של אברהם עצמו - לכן מוכן אברהם אבינו לקפוץ לכבשן האש, כדי "להרויח" את אותו טוב אמיתי, ולהגשים את שאיפת חייו, שהיא הנחלת האמונה בה' אחד.

מסירות נפש אמיתית, פירושה ויתור מוחלט על כל מה שאדם רוצה, מאמין ושואף. מעשה שאין בו כל חישוב הגיוני של רווח כלשהו, גם לא רווח רוחני, והוא נעשה מתוך התבטלות מוחלטת לציווי ה' - אדם "מוסר" ומבטל את כל "נפשו", שכלו, רצונותיו ושאיפתו - לרצון ה'.

אברהם אבינו במשך למעלה ממאה שנה הקדיש את כל חייו וחיי משפחתו למטרה הנעלית של החדרת האמונה בה' בעולם כולו, עולם שהיה שקוע לחלוטין בעבודת אלילים; הפצת הטוב והחסד בעולם שהיה כולו רוע וחמס, כמו מנהג הכנסת אורחים שאברהם אבינו חידש בעולם ובעקבותיו הלכו רבים מכל העמים.

לאורך שנים רבות דאג אברהם אבינו "הן לי לא נתת זרע" - מי ימשיך אחריו את המהפכה האדירה של אמונה בה'? הלוא ברור שללא המשך המפעל יגבר הרע בעולם וכל עבודתו של אברהם אבינו תרד לטמיון חלילה. והנה, סוף סוף בפלא שלמעלה מן הטבע זוכה אברהם בבן שממשיך את דרכו, דרך האמונה בה' ללא פשרות, והקב"ה מבטיח לו שמבן זה ייצא עם שלם, ככוכבי השמים לרוב, שיהיה אור לעולם כולו והוא יתקן את העולם כולו לעבוד את ה';

ועתה, בניגוד לכל הבטחות ה', בניגוד לכל היגיון גשמי ורוחני, ובעיקר - בניגוד לכל שאיפת חייו העליונה של אברהם שעבורה הקדיש את כל חייו ועולמו; הוא מצטווה במו ידיו לגדוע את המפעל הגדול ולהקריב את יצחק...

זוהי מסירות נפש. התבטלות מוחלטת של השכל והרגש, הגשמיים ובעיקר הרוחניים, ביטול כל חישוב של הצדקה כלשהי או רווח כלשהו - אך ורק קיום מה שנצטווה על-ידי ה'.

על כך אומר לו הקב"ה: הלוא אני יודע בך שכל הניסיונות ומסירות הנפש שעמדת בהם כל חייך, היו באמת מתוך ביטול מוחלט לרצוני, לא מתוך שאיפה אישית רוחנית כלשהי שלך. לכן אנא עמוד בניסיון זה של העקידה, שכל העולם יראה זאת במוחש, שאין

אתה עושה הכל עבור רווח רוחני כלשהו שאתה שואף אליו, אלא רק מתוך ביטול לרצון ה'.

זוהי הסיבה שעקידת יצחק הינה אירוע בעל חשיבות מרכזית כל כך בחיי כל יהודי, המזכיר אותו שוב ושוב בתפילתו: שהרי לכאורה, מה לנו ולדרגה גבוהה כל כך של מסירות נפש?

אלא אדרבה, ניסיון העקידה הוא מורה-דרך עבורנו, בכל רגע ובכל סיטואציה בחיי היום-יום: על האדם לזכור שאין הקב"ה מצפה ממנו להקריב את חייו ח"ו; לא זה ענינה של מסירות הנפש של יהודי. מסירות נפש הנדרשת מיהודי היא קודם כל ואחרי הכל לבטל את עצמו, לבטל את כל רצונותיו האישיים, גם אם אלו רצונות טובים ונעלים של קדושה והתעלות. במקום לחשוב "מה אוכל לעשות כדי להיות צדיק גדול יותר", או "מה עליי לעשות כדי לקבל שכר גדול יותר" - עליו לחשוב תמיד "מה הקב"ה רוצה ממני עכשיו", ולעשות רק זאת ודוקא מתוך זריזות ושמחה, "וישכם אברהם בבוקר"!

דבר זה בכוחו וביכולתו של כל אדם, לבטל עצמו לוותר לגמרי על כל שאיפותיו האישיות, הרוחניות וקל-וחומר הגשמיות, שכן הוא בן אברהם יצחק ויעקב, וירש בטבע תולדתו את כוח מסירות-הנפש המוחלטת מאברהם אבינו, ש"פתח את הצינור" לביטול ומסירות נפש אמיתית.

הייחודיות של "עקידת יצחק"

בהתחלת פרשת העקידה נאמר שהקדוש ברוך הוא אמר לאברהם אבינו "קח נא את בנך יחידך אשר אהבת את יצחק...והעלהו לעולה". מפרש רש"י על המילים: "קח נא" - אין נא אלא לשון בקשה, 'אמר לו, בבקשה ממך עמוד לי בזה הניסיון, שלא יאמרו הראשונות אין בהן ממש'.

יש להבין איך אפשר לומר שאם אברהם אבינו עליו השלום לא יעמוד בניסיון העקידה יאמר שהראשונות אין בהם **ממש**? אי אפשר להסביר שלמסור נפש ילדו קשה יותר מלמסור נפש עצמו כי בדור מאוחר יותר התרחש הנסיון המפורסם של 'חנה ושבעת בניה' וכפי שאמרה חנה אחרי שהקריבה את בניה במסירות נפש של ממש- 'אתה אברהם עקדת מזבח אחד אני עקדתי שבעה מזבחות'.

ידוע ההסבר המובא על כך בתורת החסידות שהוא היה **הראשון** אשר התגבר על ניסיון של מסירות נפש, וידוע דברי חז"ל 'כל ההתחלות קשות' (רש"י יתרו י"ט, ה'), אך לאחר שאברהם אבינו פתח הצינור של מסירת נפש קל הרבה יותר לעשות זאת כי יש צורך להוציא זאת מן **הכח אל הפועל**.

אך עדיין אינו מובן מסירות נפש כבר "נמשכה" והורדה לעולם על ידי אברהם אבינו לפני ניסיון העקידה בניסיון של אור כשדים, כאשר אברהם מסר את נפשו כדי להכחיד כל מיני עבודה זרה ולפרסם אלוקות בעולם שיש אלוקה אחד שברא את הכל, כפי שמובא ברמב"ם (הלכות ע"ז פ"א הלכה ג') "ובן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו... כיון שהכיר וידע התחיל להשיב תשובות על בני אור כשדים ולערוך דין עמהם ולומר שאין זו דרך האמת שאתם הולכים בה... ושיבר הצלמים כיון שגבר עליהם בראיותיו בקש המלך להורגו ונעשה לו נס ויצא לחרן והיה מהלך וקורא ומקבץ העם מעיר מעיר וממלכה לממלכה וכיון שהיו העם מתקבצין אליו ושואלין על דבריו היה מודיע לכל אחד ואחד...עד שנתקבצו אליו אלפים ורבבות והם אנשי בית אברהם **ושתל בליבם העיקר הגדול**. ונעשית בעולם אומה שיודעת את ה'".

יותר מזה בניסיון של אור כשדים יש לכאורה מעלה נוספת על ניסיון העקידה, כי ניסיון העקידה היה ע"פ דיבורו וציווי של הקב"ה "ה' דיבר בו" אך לא כן בניסיון של אור כשדים!! וא"כ מתעוררת השאלה מה כל כך מיוחד בניסיון של עקדת יצחק?

וההסבר בזה 'מסירות נפש היא ביטול המציאות העצמית והיש', מסירות נפש האמיתית היא למסור את ה'**אני**' להתמסר לחלוטין לקב"ה מעל חישובים הגיוניים מסירות נפש פירושה להתבטל לגמרי כלפי הקב"ה עד כדי שהמציאות העצמית אינה תופסת מקום כלל.

וזהו החידוש של ניסיון העקידה לעומת הניסיון של אור כשדים, מסירות נפש באור כשדים התבטאה בכך שאברהם מסר את נפשו **למען** פרסום האמונה בה' בעולם - להודיע שיש בורא עולם ומנהיגו, ואילו בניסיון העקידה כשלעצמו מתבטל רק 'עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה' כי כדברי האבן העזרא: "בשעה שעקד את בנו לא היו שם אפילו נעריו" ואדרבה העקידה סתרה את פרסום האלוקות בעולם כי יצחק אבינו (כפי שכותב הרמב"ם) היה נעקד והוא העיקר ששתל אברהם, ולא היה המשך ח"ו לפרסום אלוקות בעולם.

וע"פ זה מובן מה שציטטנו מרש"י "שלא יאמרו הראשונות לא היה בהן ממש" אילו אברהם אבינו לא היה עומד חלילה בניסיון העקידה ניתן היה לחשוב שעמד בניסיונות הקודמים משום שתאמו **לשכלו**, אך איני יודע לפחות אם היתה כאן מס"נ **ממש**, ואילו עמידתו של אברהם אבינו בנסיון העקידה הוכיחה שכל הנסיונות גם הראשונות הם מתוך התמסרות מוחלטת.

וכך כותב אדמו"ר הזקן בשלחן ערוך "שטוב לומר בכל יום פרשת העקידה כדי לזכור זכות אבות לפני הקב"ה וגם כדי להכניע יצרו לעבוד ה' יתברך כמו שמסר יצחק נפשו". כי ע"י פתיחת הצינור ש מסירת נפש ע"י אברהם אבינו, כל יהודי שהוא מזרע אברהם הרי הוא בן ויורש של אברהם, ומתגלה שרצונו של כל יהודי הוא להתמסר אל הקדוש ברוך הוא באופן מושלם. ■

סיפור לשבת

"וישא עיניו ויראו..."

"וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו": באחד מביקוריו של רבי לוי יצחק מברדיטשב בעיר לבוב, פנה הצדיק לביתו של אחד מעשירי העיר, וביקש להתארח בביתו. העשיר, שלא הכיר את הברדיטשעבער, דחה את הרב בבושת פנים ושילח אותו לחפש לו אכסניה לעוברי דרכים.

יצא משם רבי לוי יצחק ופנה אל ביתו של מלמד התינוקות של לבוב, שידוע היה גם בעוניו. קיבל אותו המלמד בסבר פנים יפות, האכילו, הישקהו, דאג לו למיטה – וזאת בלי שידע מיהו המיוחס שבביתו.

אלא, שאחד מבני העיר, שהכיר את רבי לוי יצחק, ראהו נכנס לבית המלמד, הפיץ את דבר בואו של הרב בכל העיר.

לא חלף אלא זמן קצר, ומרבית יהודי העיר נאספו ליד ביתו של המלמד, וביקשו לראות זיו פניו של הצדיק. בין הבאים היה גם אותו עשיר, שאך זה מקרוב שילח מביתו את הצדיק בבושת פנים, ועתה, משהבין כי מדובר היה בצדיק עצמו, נדחק בין המתאספים בניסיון להגיע אל הצדיק ולבקש סליחתו על התנהגותו עמו.

כאשר הצליח, לאחר מאמץ רב, להגיע אל רבי לוי יצחק, אמר לו בבושת פנים: יסלח נא לי, רבי, לא הכרתיו קודם, ולכן לא פתחתי ביתי בפניו. עתה מזמין אני את כבודו להתארח בביתי, כפי שעושים כל הצדיקים הבאים לעירנו".

פנה אז רבי לוי יצחק אל הקהל הרב, ששמע את דבר העשיר, ואמר להם: התדעו מהו ההבדל בין אברהם אבינו לבין לוט, שעל שניהם נאמר כי קיבלו אורחים בסבר פנים יפות?. אצל לוט נאמר "ויבואו שני המלאכים סדומה", ואילו אצל אברהם אומר הכתוב: "וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו". לוט ראה שמדובר במלאכים ולכן מיהר להכניסם לביתו. אילו היה מדובר באנשים "פשוטים", לא היה מכניסם לביתו. אברהם, לעומתו, ראה שבאים אנשים. הוא לא ידע כי הם מלאכים. הוא ראה יגעים, מכוסים באבק, זקוקים למאכל ומנוחה – ולמרות כל זאת הכניסם לביתו בכל הכבוד הראוי. לא רק זאת, אלא שבמסכת קידושין נכתב, שהמלאכים לא נדמו לאברהם אלא כערבים, ואף על פי כן קיבלם בסבר פנים יפות.

כך גם אנחנו, המשיך רבי לוי יצחק מברדיטשב, שבני אברהם אנחנו, חייבים אנו לקבל כל אדם בסבר פנים יפות. ואני, מכיוון שהמלמד נהג בי מידת הכנסת אורחים ראויה, אין כל סיבה שאחליף את האכסניה שלי.

שביבים / שאול שיף

וירא אליו ה' באלוני ממרא": "לבקר את החולה" (רש"י). אחד המלמדים בת"ת עץ חיים בדור הקודם, סיפר: "בננו חלה קשות. לילה אחרי לילה היינו מרותקים ליד מיטת חוליו עד אחר חצות. הדבר השפיע עלינו קשות הן מבחינה נפשית והן מבחינה גופנית. "לילה אחד, הופיע אצלנו הצדיק רבי אריה לוין זצ"ל בליווי רעייתו ואמר לנו: "לכו לישון ואנחנו נשהה בבית החולים עם בנכם". כמובן שסירבנו לכך. או-אז הוסיף רבי אריה ואמר לנו: "עליכם להבין, יש לי דברים חשובים ודחופים שאני חייב לשוחח על כך עם רעייתי, אולם איני יכול לעשות זאת בביתנו מאחר וילדינו הקטנים מצויים בחדרנו (הייתה להם דירת חדר 1) ואיננו רוצים שהם יאזינו למה שאנו מדברים, לכן אנו מעדיפים להיות פה עם בנכם ולשוחח"...

(צדיק יסוד עולם)

*

נשאל הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א: האם מותר לעזוב חולה (בתורנות של שמירה) בזמן שהוא ישן כדי לזכות בתפילת עמידה בציבור? השיב רבי חיים בסיפור מעשה שהיה: "בתו של החפץ חיים סיפרה לאמי ע"ה, כי כשהיה אביה זקן וחולה בסוף ימיו, נערכה תורנות בין בחורי הישיבה לשהות עמו ולדאוג לכל צרכיו. פעם אחת התעורר החפץ חיים משנתו וגילה כי כל הבחורים שהיו עמו נעלמו. כששאל היכן היו, ענו לו שהם הלכו להתפלל מנחה בציבור. נענה החפץ חיים ואמר: "יש כאן יהודי זקן וחולה ומשאירים אותו כך? מצוות הם מחפשים.

("ר' חיים")

*

"והשענו תחת העץ": בשבת פרשת וירא נכנס אחד הנכדים לבקר את הסבא הגדול, מרן הגרי"ז סולובייצ'יק זצוק"ל. ביקש הסבא מהילד שיביא ראיה מן הפרשה שהמלאכים ביקרו אצל אברהם בחג הפסח. השיב הילד: אברהם ביקש מהם "והשענו תחת העץ" - הרי לך מצוות הסיבה... שוב התבקש הילד: וכעת תפריך את הראיה! השיב הילד: הרי כתוב שהם ביקרו אצלו "כחום היום" - ודין הסיבה הוא רק בלילה...

(עובדות והנהגות לבית בריסק)

*

"כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה'": כותב השל"ה הקדוש: "ותמיד תהיה תפילה שגורה בפי אב ואם להתפלל על זרעם שיהיו לומדי תורה וצדיקים, ובעלי מידות טובות, ויכוון במאוד על זה בברכת התורה ונהיה אנחנו וצאצאינו" וכו'. ומביא בהמשך את המעשה מתנא דבי אליהו, בכהן אחד שהיה כל יום ויום מתפלל ומשתטח ומלחך עפר בלשונו שלא יבואו בניו לידי עבירה.

הייתה זאת שעת צהריים חמימה כאשר החליט יוסף שהוא קונה עז חולבת שתדור בחצרו. החלטה נחושה זו גרמה לו לצאת אל הכפר הסמוך. רכוב על חמורו הגיע לכפר, קנה עז ולא שכח לתלות בצווארה פעמון. את הפעמון קשר לחבל ואת החבל לזנב החמור, וכך היה רגוע, שכל עת שהוא שומע את הפעמון מקשקש, העז פוסעת אחריו, וכך התקדם יוסף מיודענו אל עירו שהוא שמח וטוב לב. בדרכו חזרה משך יוסף את תשומת לבם של שלושה גנבים, הם ראו אדם, אחריו עז ולפעמונה מחובר חוט המחבר לזנב הסוס שעליו הוא רוכב. אומר הגנב הראשון: "מסוגל אני לגנוב את העז". אומר הגנב השני: "אני מסוגל לגנוב את החמור שהוא רוכב עליו", והשלישי אמר: "את העז והחמור אתם יכולים לגנוב? אני מסוגל לגנוב את הבגדים בהם לבוש הרוכב". ומדיבור למעשה: התגנב הראשון, התיר את הפעמון מצוואר העז ותלהו בזנב החמור, התיר את החבל, משך את העז אחריו, אך יוסף לא שם לב, הוא המשיך לשמוע את קשקוש הפעמון ולא חשד בדבר, בטוח היה שהעז מהלכת בעקבות החמור. לאחר כברת דרך פנה הגנב השני אל יוסף "אמור נא לי אדוני, האם אופנה חדשה היא לתלות פעמונים בזנב החמור?" הביט יוסף אחוריו ונחרד: העז נעלמה! "הבין" הגנב ואמר: "ודאי לא הספיק הגנב להרחיק לכת, רוץ תפוס אותו ואני אשמור על חמורך", וכך היה. רץ יוסף לחפש את הגנב ולהשיב את האבידה, אך לא מצא לא את השומר ולא את החמור. בכבדות המשיך יוסף, אך הפעם קשה היתה הדרך מבתחילה, החום היה כבד והשמש קפחה. בלית ברירה נאלץ לשרך את רגליו לעבר עירו. בדרכו ראה יוסף באר מים והחליט לעצור ככל העוברים והשבים להתרענן לצידה, והנה, לצידו רואה הוא אדם בוכה, שאל אותו יוסף: "מה לך, מדוע אתה בוכה?" סיפר הלה שהתכופף לבאר להרוות את צימאונו וצרור כספו נשר מחיקו למעמקי המים. "יום פגעים הוא, גם לי נגנבו היום עז וחמור" אמר יוסף. השיב האדם: "עז וחמור? הבלים! תוציא לי את ארנקי מהבור ואתן לך בשכרך דמי עז וחמור גם יחד", התקווה החלה לפעם ביוסף מיודענו במהירות, הוא פשט את בגדיו ונכנס לבאר אך חיפושו לא העלה דבר וכשיצא לא מצא לא את האדם ולא את בגדיו... יוסף היה שאנן. אם היה מעיף מבט מדי פעם לראות אם העז אחריו, היה חוזר מכבר לביתו שמח וטוב לב, אך הואיל וסמך על הפעמון ולא חשד באפשרות גניבה הפסיד את כל אשר לו. כך חלילה עלול לקרות בחינוך ילדינו, הורים רבים כביכול "רוכבים על חמורם", עסוקים הם בענייני עבודה, בענייני הבית וכו' ושאננים למה שקורה עם ילדיהם, רגועים הם מקול הפעמונים שברקע ולא חושבים שמשהו רע עלול להתרחש, הרי הם "שומעים את הפעמונים" - זה בסדר, הילדים הולכים בעקבותינו, אך בינתיים עלול לבוא מישהו ולהדיחם, חבר רע, אמצעי אלקטרוניקה למיניהם, צלצולים ופעמונים וכלים מכלים שונים המתחדשים ומחליפים צורה חדשים לבקרים... הם שאננים עד שמישהו מסב את תשומת לבם. ולא אחת שבים הורים בלא העז ובלא החמור, חפויי בושה נוראה על שאננותם. וחוסר תשומת לבם, על הביטחון ש"הפעמונים מצלצלים אחריהם" אף בלי מבט לאחור על מנת לבדוק אם נכון הדבר.

(אמונה שלמה)

*

"ויטע אשל בבאר שבע": רבי יוסף חריף מזברוב הגיע פעם לבקר את השר שלום מבעלזא. בפרידתו יצא הרבי ללוותו חוץ לביתו, והאורח ביקש ממנו שלא יטרח יותר מדי. נענה הרבי ואמר: "הרי חז"ל דרשו במדרש תהילים "אשל" ר"ת א'כילה ש'תיה ל'ויה, שהיה מכניס אורחים לביתו, מאכיל ומשקה, ומלוה אותם לדרכם, ואף יצחק אבינו הלך בדרכי אביו. אולם יעקב אבינו, שרוב ימיו היה נע ונד ובידו רק המקל, לא השיגה ידו לקיים הכנסת אורחים באכילה ושתיה, ולכן בחר לו לפחות את המצוה השלישית, מצות לויה. וזהו שנאמר "כי יעקב בחר לו י-ה" לו-יה אותיות לויה.

בסוד שיח
כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

עריכה גרפית - גיל ויין

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים
בדוא"ל: besod@013net.net